

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Богдан КОРОБКО
2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку»
(назва навчальної дисципліни)

Підготовки

Магістр
(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми

Дошкільна освіта
(назва освітньої програми)

Спеціальності

A2 Дошкільна освіта
(код і назва спеціальності)

Полтава
2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку» для здобувачів вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта», другого (магістерського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «Дошкільна освіта», 2026 року.

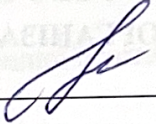
Розробник: Вікторія Шевчук, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки

Погоджено:

Гарант освітньої програми Оксана ТУР

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

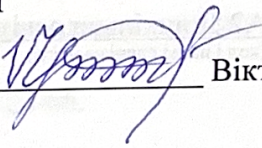
Протокол від «25» серпня 2026 року №1

Завідувач кафедри психології та педагогіки Леся КЛЕВАКА

«25» серпня 2026 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «27» серпня 2026 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Віктор ЧЕРНИШОВ

«27» серпня 2026 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма здобуття освіти
		Денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: А Освіта	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 90		
Модулів – 1	Спеціальність: А2 Дошкільна освіта	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
		Семестр
		2-й
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти: магістр	Лекції
		12 год.
		Практичні
		12 год.
		Самостійна робота
		66 год.
		Вид контролю: диф. залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 24/66.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку» є підготовка здобувачів освіти до професійної діяльності в галузі дошкільної освіти шляхом формування здатності здійснювати комплексний психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку з урахуванням вікових, індивідуальних та освітніх потреб, забезпечувати їхній психоемоційний добробут і гармонійний розвиток, створювати безпечне середовище, застосовувати сучасні технології психолого-педагогічної підтримки, а також ефективно взаємодіяти з родиною, педагогами та фахівцями міждисциплінарної команди.

Упродовж опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

ІК. Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-5. Здатність працювати в команді.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни є знання, отримані на попередньому рівні вищої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен оволодіти такими вміннями й навичками:

ПР 3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПР 4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПР 6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

ПР 8. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

ПР 9. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

ПР 10. Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень

			стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання диф.заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі підсумкової форми контролю.	Незадовільний , здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: опитування; виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання; модульна контрольна робота; диференційований залік.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Теоретико-практичні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку

Тема 1. Теоретико-методологічні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку.

Поняття, мета, завдання, принципи та функції психолого-педагогічного супроводу. Суб'єкти супроводу та їхні професійні ролі. Вікові та індивідуальні закономірності розвитку дитини. Дитиноцентризм, особистісно орієнтований і суб'єкт-суб'єктний підходи як основа супроводу.

Практичне заняття № 1.

Тема 2. Психолого-педагогічне вивчення індивідуального розвитку та освітніх потреб дитини.

Спостереження, педагогічна діагностика та аналіз результатів розвитку дитини. Визначення індивідуальних, вікових та освітніх потреб. Аналіз результативності педагогічного впливу в різних видах діяльності. Прогнозування індивідуальної траєкторії розвитку дитини.

Практичне заняття № 2.

Тема 3. Планування та організація індивідуального психолого-педагогічного супроводу дитини в ЗДО.

Алгоритм планування супроводу. Визначення цілей, завдань, змісту, форм і методів підтримки. Індивідуалізація та диференціація освітнього процесу. Моніторинг і корекція результатів супроводу. Взаємозв'язок психолого-педагогічного супроводу з освітнім процесом у ЗДО.

Практичне заняття № 3

Тема 4. Сучасні технології психолого-педагогічної підтримки та розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

Ігрові, сенсорні, арттерапевтичні, творчі, здоров'язбережувальні та інші сучасні технології підтримки розвитку дитини. Психолого-педагогічні умови їх ефективного застосування. Вибір технологій відповідно до індивідуальних потреб дитини. Використання результатів сучасних досліджень і передового педагогічного досвіду в практиці вихователя.

Практичне заняття № 4.

Тема 5. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища.

Принципи інклюзивної освіти та забезпечення психологічного благополуччя дитини. Виявлення особливих освітніх потреб. Адаптація освітнього середовища, змісту, методів і форм роботи. Командний супровід та міждисциплінарна взаємодія. Роль вихователя у створенні безпечного, доступного та розвивального середовища.

Практичне заняття № 5.

Тема 6. Педагогічне партнерство та психосоціальна підтримка дитини і педагога в системі взаємодії ЗДО, родини, фахівців і соціальних інституцій.

Принципи педагогічного партнерства та суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Взаємодія вихователя з батьками, психологом, логопедом та іншими фахівцями. Форми психолого-педагогічної просвіти, консультування та підтримки батьків. Міжінституційна взаємодія та соціальне партнерство у забезпеченні комплексного супроводу дитини. Підтримка ментального здоров'я, емоційного благополуччя, формування резильєнтності дітей раннього і дошкільного віку та педагогів як важливий напрям психолого-педагогічного супроводу.

Профілактика та подолання професійного вигорання педагогічних працівників. Ресурсні практики саморегуляції та відновлення. Кризова комунікація в діяльності педагогічних працівників: принципи, стратегії та правила взаємодії з дітьми, батьками й колегами у кризових ситуаціях. Спільне планування психолого-педагогічної підтримки дитини, реалізація інноваційних і дослідницьких проєктів, спрямованих на збереження ментального здоров'я та підвищення якості дошкільної освіти.

Практичне заняття № 6.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль І. Теоретико-практичні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку						
Тема 1. Теоретико-методологічні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку.	14	2	2			10
Тема 2. Психолого-педагогічне вивчення індивідуального розвитку та освітніх потреб дитини.	14	2	2			10
Тема 3. Планування та організація індивідуального психолого-педагогічного супроводу дитини в ЗДО.	16	2	2			12
Тема 4. Сучасні технології психолого-педагогічної підтримки та розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	16	2	2			12
Тема 5. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища.	14	2	2			10
Тема 6. Педагогічне партнерство та психосоціальна підтримка дитини і педагога в системі взаємодії ЗДО, родини, фахівців і соціальних інституцій.	16	2	2			12
Разом за змістовим модулем І	90	12	12			66
Усього годин	90	12	12			66

9. Перелік питань для семінарських занять

Назва питань	Кількість годин
	для денної форми
Семінарські заняття не передбачені*	

10. Перелік питань для практичних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	для денної форми
Практичне заняття 1. Теоретико-методологічні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку. 1. Поняття, мета, завдання, принципи та функції психолого-педагогічного супроводу. 2. Суб'єкти супроводу та їхні професійні ролі. 3. Вікові та індивідуальні закономірності розвитку дитини. 4. Дитиноцентризм, особистісно орієнтований і суб'єкт-суб'єктний підходи як основа супроводу.	2
Практичне заняття 2. Психолого-педагогічне вивчення індивідуального розвитку та освітніх потреб дитини. 1. Спостереження, педагогічна діагностика та аналіз результатів розвитку дитини. 2. Визначення індивідуальних, вікових та освітніх потреб. 3. Аналіз результативності педагогічного впливу в різних видах діяльності. 4. Прогнозування індивідуальної траєкторії розвитку дитини.	2
Практичне заняття 3. Планування та організація індивідуального психолого-педагогічного супроводу дитини в ЗДО. 1. Алгоритм планування супроводу. Визначення цілей, завдань, змісту, форм і методів підтримки. 2. Індивідуалізація та диференціація освітнього процесу. 3. Моніторинг і корекція результатів супроводу. 4. Взаємозв'язок психолого-педагогічного супроводу з освітнім процесом у ЗДО.	2
Практичне заняття 4. Сучасні технології психолого-педагогічної підтримки та розвитку дітей раннього і дошкільного віку. 1. Ігрові, сенсорні, арттерапевтичні, творчі, здоров'язберезувальні та інші сучасні технології підтримки розвитку дитини. 2. Психолого-педагогічні умови їх ефективного застосування. 3. Вибір технологій відповідно до індивідуальних потреб дитини. 4. Використання результатів сучасних досліджень і передового педагогічного досвіду в практиці вихователя.	2
Практичне заняття 5. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища. 1. Принципи інклюзивної освіти та забезпечення психологічного благополуччя дитини. 2. Виявлення особливих освітніх потреб. 3. Адаптація освітнього середовища, змісту, методів і форм роботи. Командний супровід та міждисциплінарна взаємодія.	2

4. Роль вихователя у створенні безпечного, доступного та розвивального середовища.	
Практичне заняття 6. Педагогічне партнерство та психосоціальна підтримка дитини і педагога в системі взаємодії ЗДО, родини, фахівців і соціальних інституцій. 1. Принципи педагогічного партнерства та суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Взаємодія вихователя з батьками, психологом, логопедом та іншими фахівцями. 2. Форми психолого-педагогічної просвіти, консультування та підтримки батьків. Міжінституційна взаємодія та соціальне партнерство у забезпеченні комплексного супроводу дитини. 3. Підтримка ментального здоров'я, емоційного благополуччя, формування резильєнтності дітей раннього і дошкільного віку та педагогів як важливий напрям психолого-педагогічного супроводу. 4. Профілактика та подолання професійного вигорання педагогічних працівників. Ресурсні практики саморегуляції та відновлення. 5. Кризова комунікація в діяльності педагогічних працівників: принципи, стратегії та правила взаємодії з дітьми, батьками й колегами у кризових ситуаціях. 6. Спільне планування психолого-педагогічної підтримки дитини, реалізація інноваційних і дослідницьких проєктів, спрямованих на збереження ментального здоров'я та підвищення якості дошкільної освіти.	2
Усього	12

11. Перелік питань для лабораторних занять

Назва питань	Кількість годин
	для денної форми
Лабораторні заняття не передбачені*	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи здобувача вищої освіти є: удосконалення навичок користування бібліотечними фондами і каталогами, працювати з літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента: опрацювання лекційного матеріалу; підготовка до практичних занять; опрацювання питань/завдань курсу, які виносяться на самостійне вивчення; підготовка до виконання модульної контрольної роботи; відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри); підготовка до складання диференційованого заліку за контрольними питаннями.

**Питання
для самостійного вивчення студентами**

№ п/п	Перелік питань/завдань	Кількість годин
		для денної форми
	Змістовий модуль І. Теоретико-практичні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку	
	Тема 1. Теоретико-методологічні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку.	
1	Дитиноцентризм, особистісно орієнтований і суб'єкт-суб'єктний підходи як основа супроводу.	4
2	Розбір кейсу «Аналіз реалізації принципів та функцій супроводу в закладі дошкільної освіти». Завдання: Ознайомтеся з описом ситуації (короткий кейс про дитину 3-х років, яка проходить важку адаптацію в садочку, а вихователі та батьки мають розбіжності у баченні проблеми). Інструкція для студентів: «Визначте основні завдання та функції психолого-педагогічного супроводу для розв'язання цієї ситуації (наприклад: діагностична, консультативна, корекційно-розвивальна). Проаналізуйте, які принципи супроводу (комплексність, безперервність, конфіденційність, добровільність) були порушені або мають бути дотримані. Складіть короткий покроковий алгоритм реалізації супроводу для цієї дитини».	6
	Тема 2. Психолого-педагогічне вивчення індивідуального розвитку та освітніх потреб дитини.	
3	Прогнозування індивідуальної траєкторії розвитку дитини.	4
4	Завдання «Розробка та обґрунтування Профілю розвитку й Індивідуальної траєкторії розвитку дитини». Крок 1. Аналіз вхідних даних (Кейс дитини) Студентам надається опис спостереження та результатів первинної діагностики дитини 4-х років (або студенти можуть використати реальний випадок зі власної практики). Приклад картки кейсу (на вибір викладача): Дитина: Артем, 4 роки 2 місяці. Результати спостереження: Проявляє високий інтерес до конструювання та малювання. Добре розвинена дрібна моторика. Мовлення зрозуміле, але словниковий запас обмежений, важко висловлює складні думки. У процесі організованих занять швидко втрачає увагу (через 5–7 хвилин), починає відволікатися або заважати іншим. У грі з однолітками часто виникають конфлікти через невміння домовлятися та ділитися іграшками. Особливості: Потребує частих змін видів діяльності, емоційного схвалення та чітких візуальних алгоритмів дій. Крок 2. Побудова Карти ресурсів та освітніх потреб дитини. Студенти заповнюють аналітичну таблицю на основі наданого кейсу: Сфера розвитку Зона актуального розвитку («Сильні сторони» / Ресурси) Зона найближчого розвитку (Що потребує підтримки) Особливі освітні потреби та необхідні адаптації	6

	Крок 3. Моделювання та прогнозування ІТР (Проектне рішення). Студентам необхідно розробити проєкт Індивідуальної траскторії розвитку для дитини на короткостроковий період (1–3 місяці) за кнопками-орієнтирами: визначення короткострокових цілей; вибір стратегій та методів психолого-педагогічного супроводу; прогнозування ризиків та бар'єрів; взаємодія з батьками. Крок 4. Презентація та захист виконаного завдання на практичному занятті.	
	Тема 3. Планування та організація індивідуального психолого-педагогічного супроводу дитини в ЗДО.	
5	Взаємозв'язок психолого-педагогічного супроводу з освітнім процесом у ЗДО.	6
6	Завдання «Розробка алгоритму командної взаємодії фахівців ЗДО». Студентам пропонується розробити модель узгоджених дій Команди психолого-педагогічного супроводу на етапі підготовки та проведення конкретного заходу (наприклад: тематичне свято, колективна виставка або відкрите інтегроване заняття). Інструкція для студентів: Опишіть конкретний освітній захід у ЗДО. Складіть Карту командної взаємодії, розділивши обов'язки суб'єктів супроводу на 3 етапи: До заходу (Підготовка): які адаптації чи тренувальні вправи проводять психолог і вихователь з дитиною. Під час заходу (Реалізація): хто і як підтримує дитину, як забезпечується її активна участь без стресу. Після заходу (Рефлексія): як фахівці та батьки оцінюють успішність залучення дитини та що коригують у подальшому плануванні.	6
	Тема 4. Сучасні технології психолого-педагогічної підтримки та розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	
7	Використання результатів сучасних досліджень і передового педагогічного досвіду в практиці вихователя.	6
8	Завдання «Лабораторія педагогічних інновацій: адаптація передового досвіду та нейронаукових досліджень у практичну діяльність вихователя». Крок 1. Обрати технологію або науковий тренд. Нейроігри та кінезіологічні вправи (на основі сучасних досліджень мозочкової стимуляції та міжпівкульної взаємодії). Арттерапевтичні та ізотерапевтичні технології (техніки казкотерапії, піскової терапії, пластилінографії для зняття емоційної напруги). Технологія «Сторітелінг» та кубики історій (для розвитку зв'язного мовлення, критичного та креативного мислення). Елементи STEAM-освіти для дошкільнят (дослідницько-пошукова діяльність, експериментування з природними матеріалами). Технології розвитку емоційного інтелекту (використання «куточків спокою», карт емоцій, трекерів настрою). Крок 2. Науково-практичне обґрунтування. Студенти складають короткий Аналітичний бриф, у якому відповідають на запитання: Яке наукове дослідження або чий передовий педагогічний досвід (український чи зарубіжний) лежить в основі цієї технології? Для розв'язання яких психолого-педагогічних завдань (розвиток уваги, зниження тривожності, формування саморегуляції) вона застосовується?	6

	У чому полягає дитиноцентричний потенціал цієї технології? Крок 3. Практичне проектування (Методична розробка). Розробити карточку практичної вправи на основі обраної технології для конкретної вікової групи. Структура картки вправи: Назва вправи. Вікова група та мета. Необхідне обладнання / середовище (з урахуванням принципів безпеки та доступності). Покроковий алгоритм проведення.	
	Тема 5. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища.	
9	Роль вихователя у створенні безпечного, доступного та розвивального середовища.	4
10	Завдання «Інклюзивний практикум: моделювання командного супроводу для дитини з ООП». Крок 1. Аналіз інклюзивного кейсу. Приклади кейсів (на вибір): Кейс А (Труднощі сенсорного характеру / РАС): Дитина 4-х років має підвищену чутливість до гучних звуків, уникає зорового контакту, має високий рівень тривожності під час зміни видів діяльності та відмовляється брати участь у колективних рухливих іграх. Кейс Б (Труднощі просторової орієнтації та моторні порушення): Дитина 5 років із порушеннями опорно-рухового апарату. Швидко втомлюється, має труднощі з утриманням олівця/ножиць, але проявляє високу пізнавальну активність і комунікабельність. Крок 2. Розробка рішень із подолання бар'єрів. Студенти аналізують наданий кейс і заповнюють Карту адаптацій та модифікацій. Оцінка фізичного та сенсорного середовища: Які зміни потрібно внести в групове приміщення? Адаптація навчальних матеріалів та завдань: Запропонуйте конкретні модифікації для занять. Соціально-емоційна адаптація: Які прийоми допоможуть інтегрувати дитину в дитячий колектив та запобігти її ізоляції? Крок 3. Проектування фрагмента Індивідуальної програми розвитку (ІПР). Студенти розробляють розділ ІПР для цієї дитини на 1 місяць за такою формою: Конкретна ціль підтримки. Відповідальні суб'єкти супроводу. Стратегія оцінювання прогресу: як і за якими критеріями Команда супроводу вимірюватиме успіх.	6
	Тема 6. Педагогічне партнерство та психосоціальна підтримка дитини і педагога в системі взаємодії ЗДО, родини, фахівців і соціальних інституцій.	
11	Міжінституційна взаємодія та соціальне партнерство у забезпеченні комплексного супроводу дитини.	6
12	Спільне планування психолого-педагогічної підтримки дитини, реалізація інноваційних і дослідницьких проєктів, спрямованих на збереження ментального здоров'я та підвищення якості дошкільної освіти.	6
	Разом	66

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання:

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, практичних занять, індивідуальних та групових консультацій.

Під час проведення лекцій, практичних занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

Методи навчання, які дозволяють формувати soft skills (наприклад, робота в малих групах і парах, аналіз педагогічних і психологічних ситуацій (case study); метод проєктів; тренінгові вправи).

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами завдань самостійної роботи в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті. Модульний контроль має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Види робіт/ контролю	Перелік тем					
	Тема 1	Тема 2.	Тема 3.	Тема 4.	Тема 5.	Тема 6.
	Практичне заняття					
	1	2	3	4	5	6
Опитування	5	5	5	5	5	5
Модульна контрольна робота						10
Виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання	5	5	5	5	5	5
Всього за темами	10	10	10	10	10	20
Диференційований залік	30					
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100					

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
5	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
4	Питання розкрито повністю, що свідчить про добре засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент розуміє науково-понятійний апарат, здатен пояснити своїми словами.

3	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання

Бали	Критерії оцінювання
5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
4	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як середній.
3	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання модульної контрольної роботи

Бали	Критерії оцінювання
10	Відповідь надана у письмовій формі, повна (не менше 90% потрібної інформації) та правильна.
8	Відповідь надана у письмовій формі, достатньо повна (не менше 75% потрібної інформації) або повна з незначними неточностями.
6	Відповідь надана у письмовій формі, неповна (не менше 60% потрібної інформації) з несуттєвими помилками.
4	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 30% потрібної інформації) із помилками.
2	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 15% потрібної інформації) із суттєвими помилками
0	Відповідь відсутня.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання диференційованого заліку у формі тестування

№	Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1	Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($1 \times 30 = 30$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для диференційованого заліку
--	-----------------------	--

90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них: при семестровому контролі у вигляді диференційованого заліку на поточний контроль може бути відведено від 70 до 100 балів.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, завдань, що винесені на самостійне опрацювання, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 70 балів.

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов’язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Шевчук В.В. Курс лекцій з дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта». Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2025. 28 с.
2. Шевчук В.В. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта». Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2025. 20 с.
3. Шевчук В.В. Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта». Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2025. 18 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2025 р. №1557. Київ : МОН, 2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1557-2025-%D0%BF#n9>
2. Психолого-педагогічні основи керівництва особистісним розвитком дітей: навчально-методичний посібник / уклад. Н.Г. Каньоса, Т.Й. Бабюк. Кам’янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2024. 198 с.

3. Психолого-педагогічний супровід особистісного розвитку дітей раннього і дошкільного віку : навч.-метод. посіб. / уклад. І.А. Гречишкіна. Лубни : ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2025. 102 с.
4. Deborah H. When Young Children Need Help: Understanding and Addressing Emotional, Behavioral, and Developmental Challenges. St. Paul : Redleaf Press, 2022. 320 p.
5. Louise J. Cultivating Resilience in Early Childhood: A Practical Guide to Support the Mental Health and Wellbeing of Young Children. London : Routledge, 2022. 76 p.
6. Wright C., Demirtas M. Nurturing Children's Emotional Wellbeing in the Early Years. Linking Theory to Practice. London : Routledge, 2026. 174 p.

Допоміжна

1. Барсуковська Г.П., Клевака Л.П., Юлдашева С.В. Сучасні тенденції у дошкільній освіті: глобальний огляд та практична реалізація. Наукові інновації та передові технології (Серія "Психологія", Серія "Педагогіка"). 2024. № 5 (33). С. 999–1011.
2. Клевака Л., Заїка В. Розвиток емоційного інтелекту дітей дошкільного віку. *Технології розвитку інтелекту*. 2022. Т.6. №1. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PolNTU/10570>
3. Клевака Л.П., Гришко О.І. Врахування індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку з різними типами нервової системи у процесі навчання, виховання та розвитку. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький : ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2020. Вип. 188. С. 127-134.
4. Половіна О., Кондратець І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки / за заг. ред. В. Є. Бенери*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 15. С. 119–128.
5. Психолого-педагогічний супровід розвитку дитини раннього і дошкільного віку: сучасні підходи та освітні технології : монографія / Л.В. Іщенко, С.С. Попиченко, Н.П. Кравчук [та ін.] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2021. 281 с.
6. Соколова Г., Кравець Ю. (Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами: організаційні і методичні аспекти. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2023. №2(23). С. 178-195.
7. Шевчук В.В., Клевака Л.П., Гришко О.І., Хоменко Є.Г., Ментальне здоров'я дітей дошкільного віку. *Current challenges of science and education : proceedings of the 3rd International scientific and practical conference*. Berlin : MDPC Publ., 2023. P. 331-336.
8. Шевчук В.В., Клевака Л.П., Хоменко Є.Г. Теоретичні засади дослідження психологічного супроводу батьків, які виховують дітей з комплексними порушеннями розвитку. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Психологія*. 2023. № 3 (59). С. 39–44.
9. Шевчук В.В. Особливості програми психологічного супроводу дитячо-батьківських стосунків у сім'ях, які виховують дітей із комплексними порушеннями розвитку. *Габітус*. 2023. №53. С. 146–151.
10. Шевчук В.В. Психолого-педагогічний супровід формування навчальної поведінки у дітей з особливими освітніми потребами. *Перспективи та інновації науки*. 2026. №1/59. 3926–3937.
11. Шевчук В.В. Психофізіологічне обґрунтування, педагогічні умови та перспективи впровадження нейрорухового підходу в освіті дітей з комплексними порушеннями розвитку. *Наукові інновації та передові технології. Державне управління, економіка, право, педагогіка, психологія*. 2026. №4/56. С. 2827–2839.
12. Шевчук В.В. Психологічний супровід дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах сучасної інклюзивної освіти. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. №6 /58. С. 2412–2425
13. Puyo O., Yemchyk O., Klevaka L., Voloshyn S., Dulibskyu A. Informatization of Early

Childhood Education: the EU Experience / *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2021. Vol. 21. №12. pp. 696-702. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/11265>

19. Інформаційні ресурси

Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7161>

Неформальна освіта:

Травмообізнані: вплив травми на розвиток дітей раннього віку. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/trauma-informed-early-child-development/>

Травмообізнані: практики для вихователів і вчителів. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/trauma-aware-practices-for-teachers/>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

**Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Богдан КОРОБКО
«__» _____ 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку»
(назва навчальної дисципліни)

Підготовки	<u>Магістр</u> (назва ступеня вищої освіти)
Освітньої програми	<u>Дошкільна освіта</u> (назва освітньої програми)
Спеціальності	<u>A2 Дошкільна освіта</u> (код і назва спеціальності)

**Полтава
2026 рік**

Робоча програма навчальної дисципліни «**Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку**» для здобувачів вищої освіти спеціальності **A2 «Дошкільна освіта»**, другого (магістерського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «**Дошкільна освіта**», 2026 року.

Розробник: Вікторія Шевчук, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____ Оксана ТУР

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від «25» серпня 2026 року №1

Завідувач кафедри психології та педагогіки _____ Леся КЛЕВАКА

«25» серпня 2026 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «27» серпня 2026 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ Віктор ЧЕРНИШОВ

«27» серпня 2026 року

Ó Шевчук В.В., 2026 рік

Ó Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма здобуття освіти
		Денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: А Освіта	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 90		
Модулів – 1	Спеціальність: А2 Дошкільна освіта	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
		Семестр
		2-й
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти: магістр	Лекції
		12 год.
		Практичні
		12 год.
		Самостійна робота
		66 год.
		Вид контролю: диф. залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 24/66.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку» є підготовка здобувачів освіти до професійної діяльності в галузі дошкільної освіти шляхом формування здатності здійснювати комплексний психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку з урахуванням вікових, індивідуальних та освітніх потреб, забезпечувати їхній психоемоційний добробут і гармонійний розвиток, створювати безпечне середовище, застосовувати сучасні технології психолого-педагогічної підтримки, а також ефективно взаємодіяти з родиною, педагогами та фахівцями міждисциплінарної команди.

Упродовж опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

ІК. Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-5. Здатність працювати в команді.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни є знання, отримані на попередньому рівні вищої освіти.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен оволодіти такими вміннями й навичками:

ПР 3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПР 4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПР 6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини.

ПР 8. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

ПР 9. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

ПР 10. Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень

			стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання диф.заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький , не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі підсумкової форми контролю.	Незадовільний , здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: опитування; виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання; модульна контрольна робота; диференційований залік.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль І. Теоретико-практичні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку

Тема 1. Теоретико-методологічні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку.

Поняття, мета, завдання, принципи та функції психолого-педагогічного супроводу. Суб'єкти супроводу та їхні професійні ролі. Вікові та індивідуальні закономірності розвитку дитини. Дитиноцентризм, особистісно орієнтований і суб'єкт-суб'єктний підходи як основа супроводу.

Практичне заняття № 1.

Тема 2. Психолого-педагогічне вивчення індивідуального розвитку та освітніх потреб дитини.

Спостереження, педагогічна діагностика та аналіз результатів розвитку дитини. Визначення індивідуальних, вікових та освітніх потреб. Аналіз результативності педагогічного впливу в різних видах діяльності. Прогнозування індивідуальної траєкторії розвитку дитини.

Практичне заняття № 2.

Тема 3. Планування та організація індивідуального психолого-педагогічного супроводу дитини в ЗДО.

Алгоритм планування супроводу. Визначення цілей, завдань, змісту, форм і методів підтримки. Індивідуалізація та диференціація освітнього процесу. Моніторинг і корекція результатів супроводу. Взаємозв'язок психолого-педагогічного супроводу з освітнім процесом у ЗДО.

Практичне заняття № 3

Тема 4. Сучасні технології психолого-педагогічної підтримки та розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

Ігрові, сенсорні, арттерапевтичні, творчі, здоров'язбережувальні та інші сучасні технології підтримки розвитку дитини. Психолого-педагогічні умови їх ефективного застосування. Вибір технологій відповідно до індивідуальних потреб дитини. Використання результатів сучасних досліджень і передового педагогічного досвіду в практиці вихователя.

Практичне заняття № 4.

Тема 5. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища.

Принципи інклюзивної освіти та забезпечення психологічного благополуччя дитини. Виявлення особливих освітніх потреб. Адаптація освітнього середовища, змісту, методів і форм роботи. Командний супровід та міждисциплінарна взаємодія. Роль вихователя у створенні безпечного, доступного та розвивального середовища.

Практичне заняття № 5.

Тема 6. Педагогічне партнерство та психосоціальна підтримка дитини і педагога в системі взаємодії ЗДО, родини, фахівців і соціальних інституцій.

Принципи педагогічного партнерства та суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Взаємодія вихователя з батьками, психологом, логопедом та іншими фахівцями. Форми психолого-педагогічної просвіти, консультування та підтримки батьків. Міжінституційна взаємодія та соціальне партнерство у забезпеченні комплексного супроводу дитини. Підтримка ментального здоров'я, емоційного благополуччя, формування резильєнтності дітей раннього і дошкільного віку та педагогів як важливий напрям психолого-педагогічного супроводу.

Профілактика та подолання професійного вигорання педагогічних працівників. Ресурсні практики саморегуляції та відновлення. Кризова комунікація в діяльності педагогічних працівників: принципи, стратегії та правила взаємодії з дітьми, батьками й колегами у кризових ситуаціях. Спільне планування психолого-педагогічної підтримки дитини, реалізація інноваційних і дослідницьких проєктів, спрямованих на збереження ментального здоров'я та підвищення якості дошкільної освіти.

Практичне заняття № 6.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль І. Теоретико-практичні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку						
Тема 1. Теоретико-методологічні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку.	14	2	2			10
Тема 2. Психолого-педагогічне вивчення індивідуального розвитку та освітніх потреб дитини.	14	2	2			10
Тема 3. Планування та організація індивідуального психолого-педагогічного супроводу дитини в ЗДО.	16	2	2			12
Тема 4. Сучасні технології психолого-педагогічної підтримки та розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	16	2	2			12
Тема 5. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища.	14	2	2			10
Тема 6. Педагогічне партнерство та психосоціальна підтримка дитини і педагога в системі взаємодії ЗДО, родини, фахівців і соціальних інституцій.	16	2	2			12
Разом за змістовим модулем І	90	12	12			66
Усього годин	90	12	12			66

9. Перелік питань для семінарських занять

Назва питань	Кількість годин
	для денної форми
Семінарські заняття не передбачені*	

10. Перелік питань для практичних занять

Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
	для денної форми
Практичне заняття 1. Теоретико-методологічні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку. 1. Поняття, мета, завдання, принципи та функції психолого-педагогічного супроводу. 2. Суб'єкти супроводу та їхні професійні ролі. 3. Вікові та індивідуальні закономірності розвитку дитини. 4. Дитиноцентризм, особистісно орієнтований і суб'єкт-суб'єктний підходи як основа супроводу.	2
Практичне заняття 2. Психолого-педагогічне вивчення індивідуального розвитку та освітніх потреб дитини. 1. Спостереження, педагогічна діагностика та аналіз результатів розвитку дитини. 2. Визначення індивідуальних, вікових та освітніх потреб. 3. Аналіз результативності педагогічного впливу в різних видах діяльності. 4. Прогнозування індивідуальної траєкторії розвитку дитини.	2
Практичне заняття 3. Планування та організація індивідуального психолого-педагогічного супроводу дитини в ЗДО. 1. Алгоритм планування супроводу. Визначення цілей, завдань, змісту, форм і методів підтримки. 2. Індивідуалізація та диференціація освітнього процесу. 3. Моніторинг і корекція результатів супроводу. 4. Взаємозв'язок психолого-педагогічного супроводу з освітнім процесом у ЗДО.	2
Практичне заняття 4. Сучасні технології психолого-педагогічної підтримки та розвитку дітей раннього і дошкільного віку. 1. Ігрові, сенсорні, арттерапевтичні, творчі, здоров'язберезувальні та інші сучасні технології підтримки розвитку дитини. 2. Психолого-педагогічні умови їх ефективного застосування. 3. Вибір технологій відповідно до індивідуальних потреб дитини. 4. Використання результатів сучасних досліджень і передового педагогічного досвіду в практиці вихователя.	2
Практичне заняття 5. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища. 1. Принципи інклюзивної освіти та забезпечення психологічного благополуччя дитини. 2. Виявлення особливих освітніх потреб. 3. Адаптація освітнього середовища, змісту, методів і форм роботи. Командний супровід та міждисциплінарна взаємодія.	2

4. Роль вихователя у створенні безпечного, доступного та розвивального середовища.	
Практичне заняття 6. Педагогічне партнерство та психосоціальна підтримка дитини і педагога в системі взаємодії ЗДО, родини, фахівців і соціальних інституцій. 1. Принципи педагогічного партнерства та суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Взаємодія вихователя з батьками, психологом, логопедом та іншими фахівцями. 2. Форми психолого-педагогічної просвіти, консультування та підтримки батьків. Міжінституційна взаємодія та соціальне партнерство у забезпеченні комплексного супроводу дитини. 3. Підтримка ментального здоров'я, емоційного благополуччя, формування резильєнтності дітей раннього і дошкільного віку та педагогів як важливий напрям психолого-педагогічного супроводу. 4. Профілактика та подолання професійного вигорання педагогічних працівників. Ресурсні практики саморегуляції та відновлення. 5. Кризова комунікація в діяльності педагогічних працівників: принципи, стратегії та правила взаємодії з дітьми, батьками й колегами у кризових ситуаціях. 6. Спільне планування психолого-педагогічної підтримки дитини, реалізація інноваційних і дослідницьких проєктів, спрямованих на збереження ментального здоров'я та підвищення якості дошкільної освіти.	2
Усього	12

11. Перелік питань для лабораторних занять

Назва питань	Кількість годин
	для денної форми
Лабораторні заняття не передбачені*	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи здобувача вищої освіти є: удосконалення навичок користування бібліотечними фондами і каталогами, працювати з літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента: опрацювання лекційного матеріалу; підготовка до практичних занять; опрацювання питань/завдань курсу, які виносяться на самостійне вивчення; підготовка до виконання модульної контрольної роботи; відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри); підготовка до складання диференційованого заліку за контрольними питаннями.

**Питання
для самостійного вивчення студентами**

№ п/п	Перелік питань/завдань	Кількість годин
		для денної форми
	Змістовий модуль I. Теоретико-практичні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку	
	Тема 1. Теоретико-методологічні засади психолого-педагогічного супроводу дітей раннього і дошкільного віку.	
1	Дитиноцентризм, особистісно орієнтований і суб'єкт-суб'єктний підходи як основа супроводу.	4
2	Розбір кейсу «Аналіз реалізації принципів та функцій супроводу в закладі дошкільної освіти». Завдання: Ознайомтеся з описом ситуації (короткий кейс про дитину 3-х років, яка проходить важку адаптацію в садочку, а вихователі та батьки мають розбіжності у баченні проблеми). Інструкція для студентів: «Визначте основні завдання та функції психолого-педагогічного супроводу для розв'язання цієї ситуації (наприклад: діагностична, консультативна, корекційно-розвивальна). Проаналізуйте, які принципи супроводу (комплексність, безперервність, конфіденційність, добровільність) були порушені або мають бути дотримані. Складіть короткий покроковий алгоритм реалізації супроводу для цієї дитини».	6
	Тема 2. Психолого-педагогічне вивчення індивідуального розвитку та освітніх потреб дитини.	
3	Прогнозування індивідуальної траєкторії розвитку дитини.	4
4	Завдання «Розробка та обґрунтування Профілю розвитку й Індивідуальної траєкторії розвитку дитини». Крок 1. Аналіз вхідних даних (Кейс дитини) Студентам надається опис спостереження та результатів первинної діагностики дитини 4-х років (або студенти можуть використати реальний випадок зі власної практики). Приклад картки кейсу (на вибір викладача): Дитина: Артем, 4 роки 2 місяці. Результати спостереження: Проявляє високий інтерес до конструювання та малювання. Добре розвинена дрібна моторика. Мовлення зрозуміле, але словниковий запас обмежений, важко висловлює складні думки. У процесі організованих занять швидко втрачає увагу (через 5–7 хвилин), починає відволікатися або заважати іншим. У грі з однолітками часто виникають конфлікти через невміння домовлятися та ділитися іграшками. Особливості: Потребує частих змін видів діяльності, емоційного схвалення та чітких візуальних алгоритмів дій. Крок 2. Побудова Карти ресурсів та освітніх потреб дитини. Студенти заповнюють аналітичну таблицю на основі наданого кейсу: Сфера розвитку Зона актуального розвитку («Сильні сторони» / Ресурси) Зона найближчого розвитку (Що потребує підтримки) Особливі освітні потреби та необхідні адаптації	6

	Крок 3. Моделювання та прогнозування ІТР (Проектне рішення). Студентам необхідно розробити проєкт Індивідуальної траскторії розвитку для дитини на короткостроковий період (1–3 місяці) за кнопками-орієнтирами: визначення короткострокових цілей; вибір стратегій та методів психолого-педагогічного супроводу; прогнозування ризиків та бар'єрів; взаємодія з батьками. Крок 4. Презентація та захист виконаного завдання на практичному занятті.	
	Тема 3. Планування та організація індивідуального психолого-педагогічного супроводу дитини в ЗДО.	
5	Взаємозв'язок психолого-педагогічного супроводу з освітнім процесом у ЗДО.	6
6	Завдання «Розробка алгоритму командної взаємодії фахівців ЗДО». Студентам пропонується розробити модель узгоджених дій Команди психолого-педагогічного супроводу на етапі підготовки та проведення конкретного заходу (наприклад: тематичне свято, колективна виставка або відкрите інтегроване заняття). Інструкція для студентів: Опишіть конкретний освітній захід у ЗДО. Складіть Карту командної взаємодії, розділивши обов'язки суб'єктів супроводу на 3 етапи: До заходу (Підготовка): які адаптації чи тренувальні вправи проводять психолог і вихователь з дитиною. Під час заходу (Реалізація): хто і як підтримує дитину, як забезпечується її активна участь без стресу. Після заходу (Рефлексія): як фахівці та батьки оцінюють успішність залучення дитини та що коригують у подальшому плануванні.	6
	Тема 4. Сучасні технології психолого-педагогічної підтримки та розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	
7	Використання результатів сучасних досліджень і передового педагогічного досвіду в практиці вихователя.	6
8	Завдання «Лабораторія педагогічних інновацій: адаптація передового досвіду та нейронаукових досліджень у практичну діяльність вихователя». Крок 1. Обрати технологію або науковий тренд. Нейроігри та кінезіологічні вправи (на основі сучасних досліджень мозочкової стимуляції та міжпівкульної взаємодії). Арттерапевтичні та ізотерапевтичні технології (техніки казкотерапії, піскової терапії, пластилінографії для зняття емоційної напруги). Технологія «Сторітелінг» та кубики історій (для розвитку зв'язного мовлення, критичного та креативного мислення). Елементи STEAM-освіти для дошкільнят (дослідницько-пошукова діяльність, експериментування з природними матеріалами). Технології розвитку емоційного інтелекту (використання «куточків спокою», карт емоцій, трекерів настрою). Крок 2. Науково-практичне обґрунтування. Студенти складають короткий Аналітичний бриф, у якому відповідають на запитання: Яке наукове дослідження або чий передовий педагогічний досвід (український чи зарубіжний) лежить в основі цієї технології? Для розв'язання яких психолого-педагогічних завдань (розвиток уваги, зниження тривожності, формування саморегуляції) вона застосовується?	6

	У чому полягає дитиноцентричний потенціал цієї технології? Крок 3. Практичне проектування (Методична розробка). Розробити карточку практичної вправи на основі обраної технології для конкретної вікової групи. Структура картки вправи: Назва вправи. Вікова група та мета. Необхідне обладнання / середовище (з урахуванням принципів безпеки та доступності). Покроковий алгоритм проведення.	
	Тема 5. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища.	
9	Роль вихователя у створенні безпечного, доступного та розвивального середовища.	4
10	Завдання «Інклюзивний практикум: моделювання командного супроводу для дитини з ООП». Крок 1. Аналіз інклюзивного кейсу. Приклади кейсів (на вибір): Кейс А (Труднощі сенсорного характеру / РАС): Дитина 4-х років має підвищену чутливість до гучних звуків, уникає зорового контакту, має високий рівень тривожності під час зміни видів діяльності та відмовляється брати участь у колективних рухливих іграх. Кейс Б (Труднощі просторової орієнтації та моторні порушення): Дитина 5 років із порушеннями опорно-рухового апарату. Швидко втомлюється, має труднощі з утриманням олівця/ножиць, але проявляє високу пізнавальну активність і комунікабельність. Крок 2. Розробка рішень із подолання бар'єрів. Студенти аналізують наданий кейс і заповнюють Карту адаптацій та модифікацій. Оцінка фізичного та сенсорного середовища: Які зміни потрібно внести в групове приміщення? Адаптація навчальних матеріалів та завдань: Запропонуйте конкретні модифікації для занять. Соціально-емоційна адаптація: Які прийоми допоможуть інтегрувати дитину в дитячий колектив та запобігти її ізоляції? Крок 3. Проектування фрагмента Індивідуальної програми розвитку (ІПР). Студенти розробляють розділ ІПР для цієї дитини на 1 місяць за такою формою: Конкретна ціль підтримки. Відповідальні суб'єкти супроводу. Стратегія оцінювання прогресу: як і за якими критеріями Команда супроводу вимірюватиме успіх.	6
	Тема 6. Педагогічне партнерство та психосоціальна підтримка дитини і педагога в системі взаємодії ЗДО, родини, фахівців і соціальних інституцій.	
11	Міжінституційна взаємодія та соціальне партнерство у забезпеченні комплексного супроводу дитини.	6
12	Спільне планування психолого-педагогічної підтримки дитини, реалізація інноваційних і дослідницьких проєктів, спрямованих на збереження ментального здоров'я та підвищення якості дошкільної освіти.	6
	Разом	66

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання:

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, практичних занять, індивідуальних та групових консультацій.

Під час проведення лекцій, практичних занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

Методи навчання, які дозволяють формувати soft skills (наприклад, робота в малих групах і парах, аналіз педагогічних і психологічних ситуацій (case study); метод проєктів; тренінгові вправи).

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами завдань самостійної роботи в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті. Модульний контроль має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль.

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Види робіт/ контролю	Перелік тем					
	Тема 1	Тема 2.	Тема 3.	Тема 4.	Тема 5.	Тема 6.
	Практичне заняття					
	1	2	3	4	5	6
Опитування	5	5	5	5	5	5
Модульна контрольна робота						10
Виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання	5	5	5	5	5	5
Всього за темами	10	10	10	10	10	20
Диференційований залік	30					
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100					

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
5	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
4	Питання розкрито повністю, що свідчить про добре засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент розуміє науково-понятійний апарат, здатен пояснити своїми словами.

3	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання

Бали	Критерії оцінювання
5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
4	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як середній.
3	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання модульної контрольної роботи

Бали	Критерії оцінювання
10	Відповідь надана у письмовій формі, повна (не менше 90% потрібної інформації) та правильна.
8	Відповідь надана у письмовій формі, достатньо повна (не менше 75% потрібної інформації) або повна з незначними неточностями.
6	Відповідь надана у письмовій формі, неповна (не менше 60% потрібної інформації) з несуттєвими помилками.
4	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 30% потрібної інформації) із помилками.
2	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 15% потрібної інформації) із суттєвими помилками
0	Відповідь відсутня.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами складання диференційованого заліку у формі тестування

№	Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1	Тестування	0-30	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($1 \times 30 = 30$), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для диференційованого заліку
--	-----------------------	--

90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них: при семестровому контролі у вигляді диференційованого заліку на поточний контроль може бути відведено від 70 до 100 балів.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, завдань, що винесені на самостійне опрацювання, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 70 балів.

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов’язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Шевчук В.В. Курс лекцій з дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта». Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2025. 28 с.
2. Шевчук В.В. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта». Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2025. 20 с.
3. Шевчук В.В. Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Психолого-педагогічний супровід дітей раннього і дошкільного віку» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності А2 «Дошкільна освіта». Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2025. 18 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2025 р. №1557. Київ : МОН, 2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1557-2025-%D0%BF#n9>
2. Психолого-педагогічні основи керівництва особистісним розвитком дітей: навчально-методичний посібник / уклад. Н.Г. Каньоса, Т.Й. Бабюк. Кам’янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2024. 198 с.

3. Психолого-педагогічний супровід особистісного розвитку дітей раннього і дошкільного віку : навч.-метод. посіб. / уклад. І.А. Гречишкіна. Лубни : ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2025. 102 с.
4. Deborah H. When Young Children Need Help: Understanding and Addressing Emotional, Behavioral, and Developmental Challenges. St. Paul : Redleaf Press, 2022. 320 p.
5. Louise J. Cultivating Resilience in Early Childhood: A Practical Guide to Support the Mental Health and Wellbeing of Young Children. London : Routledge, 2022. 76 p.
6. Wright C., Demirtas M. Nurturing Children's Emotional Wellbeing in the Early Years. Linking Theory to Practice. London : Routledge, 2026. 174 p.

Допоміжна

1. Барсуковська Г.П., Клевака Л.П., Юлдашева С.В. Сучасні тенденції у дошкільній освіті: глобальний огляд та практична реалізація. Наукові інновації та передові технології (Серія "Психологія", Серія "Педагогіка"). 2024. № 5 (33). С. 999–1011.
2. Клевака Л., Заїка В. Розвиток емоційного інтелекту дітей дошкільного віку. *Технології розвитку інтелекту*. 2022. Т.6. №1. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PolNTU/10570>
3. Клевака Л.П., Гришко О.І. Врахування індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку з різними типами нервової системи у процесі навчання, виховання та розвитку. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький : ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2020. Вип. 188. С. 127-134.
4. Половіна О., Кондратець І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки / за заг. ред. В. Є. Бенери*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 15. С. 119–128.
5. Психолого-педагогічний супровід розвитку дитини раннього і дошкільного віку: сучасні підходи та освітні технології : монографія / Л.В. Іщенко, С.С. Попиченко, Н.П. Кравчук [та ін.] ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2021. 281 с.
6. Соколова Г., Кравець Ю. (Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами: організаційні і методичні аспекти. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2023. №2(23). С. 178-195.
7. Шевчук В.В., Клевака Л.П., Гришко О.І., Хоменко Є.Г., Ментальне здоров'я дітей дошкільного віку. *Current challenges of science and education : proceedings of the 3rd International scientific and practical conference*. Berlin : MDPC Publ., 2023. P. 331-336.
8. Шевчук В.В., Клевака Л.П., Хоменко Є.Г. Теоретичні засади дослідження психологічного супроводу батьків, які виховують дітей з комплексними порушеннями розвитку. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Психологія*. 2023. № 3 (59). С. 39–44.
9. Шевчук В.В. Особливості програми психологічного супроводу дитячо-батьківських стосунків у сім'ях, які виховують дітей із комплексними порушеннями розвитку. *Габітус*. 2023. №53. С. 146–151.
10. Шевчук В.В. Психолого-педагогічний супровід формування навчальної поведінки у дітей з особливими освітніми потребами. *Перспективи та інновації науки*. 2026. №1/59. 3926–3937.
11. Шевчук В.В. Психофізіологічне обґрунтування, педагогічні умови та перспективи впровадження нейрорухового підходу в освіті дітей з комплексними порушеннями розвитку. *Наукові інновації та передові технології. Державне управління, економіка, право, педагогіка, психологія*. 2026. №4/56. С. 2827–2839.
12. Шевчук В.В. Психологічний супровід дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами в умовах сучасної інклюзивної освіти. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. №6 /58. С. 2412–2425
13. Puyo O., Yemchyk O., Klevaka L., Voloshyn S., Dulibskyu A. Informatization of Early

Childhood Education: the EU Experience / *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2021. Vol. 21. №12. pp. 696-702. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/11265>

19. Інформаційні ресурси

Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7161>

Неформальна освіта:

Травмообізнані: вплив травми на розвиток дітей раннього віку. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/trauma-informed-early-child-development/>

Травмообізнані: практики для вихователів і вчителів. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/trauma-aware-practices-for-teachers/>